

душкото пространство. Там се събират хайдутите, за да направят дружина, там се кълнат, там избират войвода и байрактар, там се осъществява посвещението в хайдутство, там се става хайдутин-воин, от там хайдутите тръгват към своите подвизи и там се връщат. Съвсем в реда на нещата е на най-хайдушкото място да се скрие и пази хайдушкото съкровище. И тук отново трябва да подчертая, че хайдушкото сборище е винаги на билото на планината, което кореспондира с високата му позиция в ценностен аспект. А това, от своя страна, е съотносимо с хайдушкото съкровище, което трябва да бъде опазено до степен на ненамираемост. Този му статут отвежда до семантиката му на етническо съкровище, чийто пазител е хайдутинът (Демирев 2003).

Много показателна за това е ситуацията, в която войводата, за да скрие съкровището, наема зидари (дюлгери) да изградят *хамбар (шахта, казан, сух геран)*, да зазидат в него имането, след което по поръка на войводата зидарите биват убити, “за да не се говори повече за съкровището”, както е в м. *Радоева скок* край гр. Твърдица (Демирев 2006: 22–23).

Няма да се спирам на другите типове скривалища на хайдушко съкровище и на контекста, в който се осмислят във фолклорната история (Демирев 2006: 16–24). Само ще подчертая, че те винаги са обвързани с конкретни местности в реалното пространство, чиито наименования са съществена част от топонимичната система.

За манастирското съкровище и за неговата съотносимост с хайдушките и царските съкровища като български съкровища вече споменах. Но трябва отново да подчертая активността им в местното знание и в процеса на топообразуването в топонимичната система.

С категоричен контекст е топосът на царско съкровище *Царевец* с топонимични варианти *Царев кладенец*, *Царева страна*, *Царска пътека*.

Искам да обърна внимание на много важна, а може би и най-важната съставна част от царското, на български царс съкровище, непрекъснато изтъквана – царската корона, царският шлем и понякога царската ризница. Всъщност, това е може би и семантичното ядро в тези предания. Освен иманярското отношение към короната заради златото, от което е направена, и вероятно украсена с диаманти (иначе тя не би била корона, и то царска), прозира и друг контекст.

Той се съотнася с две смислови ядра: първо – златото – преди да намери място в царската идеология, стана вече дума, този метал има чисто митологичен смисъл като знак на отвъдното (Маразов 1994: 8); второ – короната (шлемът) е висша инсигния на върховната власт (Маразов 1994: 107, 165; Купър 2003: 95; Бидерман 2003: 191–192), внушаваща идеята за божествения избор на царя, представата за неговата легитимност (Маразов 1994: 108). Така чрез наследените прояви на митопоетичното мислене в тези предания се осмисля царската корона (шлемът) като съкровище – символ на царството с категорична конкретизация (дори поименна) по посока на българското царство и утвърждаването на неговата идентичност, изразено в еднопосочен семантичен ред: съкровище